

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

**RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROTIDA INSON KAPITALINI BOSHQARISH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH**

Raxmatov J.A.

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti, stajor o'qituvchisi, Buxoro sh.

jasurbekraxmatov2112@gmail.com

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМ
КАПИТАЛОМ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ**

Рахматов Ж.А.

Бухарский инженерно-технологический институт, преподаватель-стажер, г.

Бухара, jasurbekraxmatov2112@gmail.com

**IMPROVING THE HUMAN CAPITAL MANAGEMENT SYSTEM IN THE
DIGITAL ECONOMY**

Rakhmatov J.A.

Bukhara Institute of Engineering and Technology, intern teacher, Bukhara

jasurbekraxmatov2112@gmail.com

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar odamlar hayoti va faoliyatining doimiy tarkibiy qismi bo'lib, smartfonlar, global axborot tarmoqlari va virtual hayotda standart mavjud. Shunday qilib, butun jamiyat raqamli texnologiyalarga va ularning o'ziga xos infratuzilmasiga juda bog'liq bo'lib qolganligini sezish mumkin. [1]. Ushbu texnologik o'zgarishlarning barchasi inson kapitali sohasida ham texnologiyalarni yaratish va rivojlantirish nuqtai nazaridan, ham ushbu yangi texnologiyalardan foydalanuvchi roli nuqtai nazaridan transformatsion o'zgarishlarni keltirib chiqaradi. [2].

Inson kapitali inson va mashinaning o'zaro ta'siridan kelib chiqadigan texnik ko'nikmalar va virtual makonda shaxslararo munosabatlar uchun yangi imkoniyatlarni, aloqa ko'nikmalarini, axloqiy va mas'uliyatli kompetentsiyalarni o'z ichiga olgan xatti-harakatlarning o'zgarishidan iborat yangi kompetentsiyalarni to'plashi kerak. [3].

Inson kapitali deganda, odatda, inson ega bo'lgan va mehnat unumdorligini oshirishda muhim rol o'ynaydigan va yangi texnologik innovatsiyalarni rivojlantirishga hissa qo'shadigan to'plangan bilim, ko'nikma va ko'nikmalarning iqtisodiy bahosi tushuniladi. [4]. U davlat va tadbirkorlik investitsiyalari, shuningdek, shaxsning o'zini o'zi rivojlantirishi orqali shakllanadi. Inson kapitali rivojiga ta'sir etuvchi eng muhim omil bu aholining ta'lim darajasi, tarmoq savodxonligi va umumiy madaniyatidir. Raqamli iqtisodiyotda turli tarmoq institutsional tuzilmalari, jumladan, global, federal, mintaqaviy va mahalliy darajadagi

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

davlat institutlari, shuningdek, aholining turli o'zini o'zi tashkil etuvchi tarmoq jamoalari shakllantirilmoqda. [5].

Haqiqatan ham, raqamli transformatsiya jamiyatni yanada modernizatsiya qilish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish salohiyatiga ega. [17]. Shu nuqtai nazardan, amalga oshirilayotgan islohotlar, shuningdek, Yangi O'zbekistonning kelgusi besh yilga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasi doirasida barcha asosiy sohalarni raqamlashtirish hamda mamlakatda haqiqiy axborot jamiyatini barpo etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. [6].

O'zbekiston 2000-yillarning boshlaridanoq axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)ni rivojlantirish va raqamlashtirishga ustuvor ahamiyat bera boshladi. Jumladan, "2013-2020-yillarda O'zbekiston Respublikasi Milliy axborot-kommunikatsiya tizimini rivojlantirish kompleks dasturi", "2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi" hamda "Raqamli O'zbekiston – 2030" va "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi"da milliy iqtisodiyot, sanoat va umuman jamiyatda raqamli transformatsiyani amalga oshirishga qaratilgan bir qator chora-tadbirlar ko'zda tutilgan. [7].

Xususan, mamlakatimiz elektron hukumatining asosiy tizimi – Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz) ishga tushirilgach, ushbu sohada, shuningdek, davlat boshqaruvida yangi texnologiyalarni joriy etish va raqamlashtirishda salmoqli yutuqlarga erishildi. [8]. Natijada, 2022-yilning yanvar oyi holatiga ko'ra, davlat xizmatlarining 56 foizi my.gov.uz orqali taqdim etilgan bo'lsa, mazkur elektron hukumat platformasida davlat xizmatlari soni 307 ga yetdi hamda elektron davlat xizmatlaridan 1,3 milliondan ortiq fuqaro foydalangan. Shu bilan birga, O'zbekistonda internetdan foydalanuvchilarning umumiy soni esa joriy yil boshida 27,2 million yetgan. [9].

Bundan tashqari, o'tgan davr mobaynida respublikaning AKT tizimlari va raqamli infratuzilmasini takomillashtirish maqsadida sohaga katta miqdordagi investitsiyalar jalb qilindi. [10]. Natijada, O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2017-2021 yillarda axborot va aloqa sohasida yalpi qo'shilgan qiymat 2 barobardan ziyod oshib, 2021-yilda 11,8 trillion so'mga (1 milliard AQSh dollaridan ortiq) ga yetdi. [11].

Shuningdek, O'zbekistonda IT-parklar tashkil etilgandan buyon sohadagi eksport hajmi 50 barobar oshdi va 46 million AQSh dollariga yetdi. Parkning doimiy rezidentlari soni 147 tadan 500 taga ko'paydi, 300 dan ortiq yangi kompaniya ochildi hamda 8500 ta yuqori haq to'lanadigan ish o'rni yaratildi. Hozirgi kunda IT-parklarda 11 mingdan ziyod yoshlar faoliyat yuritmoqda. [12].

Ta'kidlash joizki, global pandemiya raqamlashtirish va raqamli transformatsiya zaruratini ko'rsatib, IT sohasidagi dolzarb masalalarni bartaraf etish hamda barqaror rivojlanishni ta'minlash maqsadida O'zbekistonning raqamlashtirish strategiyasi qayta ko'rib chiqildi va takomillashtirildi. [13].

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020 yil 5 oktabrdagi farmoniga asosan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, shuningdek, 2020-2022 yillarda uni amalga oshirish bo'yicha "yo'l xaritasi" tasdiqlandi. [1]. Strategiya ikki dasturni: hududlarni raqamlashtirish va tarmoqlarni raqamlashtirishni nazarda tutib, raqamli infratuzilma, elektron hukumat, raqamli texnologiyalar milliy bozori, axborot texnologiyalari sohasida ta'lim va malaka oshirishni rivojlantirish kabi ustuvor yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. [14].

"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini muvaffaqiyatli amalga oshirishning eng muhim shartlari sohaning moliyaviy ta'minoti va aholining raqamli savodxonligini oshirishdan iborat. [15]. Shunday qilib, hujjatga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi boshqa tegishli davlat organlari bilan birgalikda 2022 yil oxiriga qadar maktabgacha ta'lim, sog'liqni saqlash va umumta'lim maktablarini raqamlashtirishni yakunlash choralari ko'radi. [16].

Shuningdek, "Raqamli O'zbekiston – 2030" boshqa milliy strategik hujjatlar va dasturlarda nazarda tutilgan vazifalar, xususan, 2030 yilgacha bo'lgan davrda BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari bo'yicha milliy vazifalar hamda Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida belgilangan maqsadlarga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Raqamli o'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 05.10.2020 yildagi PF-6079-son

2. 2.Xodjamuratova Gulbaxor Yuldashevna. (2022). Raqamli texnologiyalar: iqtisodiyot va ta'lim tizimini rivojlantirish tendensiyalari. Архив научных исследований, 5(5). извлечено от <https://journal.tsue.uz/index.php/archive/article/view/3125>

3. Юлдашева С. Н., Артикова А. Д. ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ПЛАНЫ ПО РАЗВИТИЮ ЦИФРОВОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ УЗБЕКИСТАНА //Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации. – 2021. – С. 344-347.

4. Yuldasheva, S. "The Main Directions of the Organization of Production Processes at Industrial Enterprises in the Digital Economy." Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science 2.4 (2021): 189-194.

5. Dilnoza R., Rukhsora A. INNOVATIONS IN TECHNOLOGY AND SCIENCE EDUCATION SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN THE REGIONS //Innovations in Technology and Science Education. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 226-232.

6. Захидова У. Ф., Алимова Р. Х. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМ КАПИТАЛОМ В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНАЕ //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 277.

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

7. Karomatovna M. J. WAYS TO INCREASE THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS //Journal of Advanced Scientific Research (ISSN: 0976-9595). – 2023. – T. 3. – №. 2. View of WAYS TO INCREASE THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS (sciencesage.info)
8. Musayeva J. K. O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA AKTIVLARNI BOSHQARISHNING O 'RNI VA ROLI //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – T. 3. – №. 4. – C. 554-564.
9. Karomatovna M. J. IMPACT OF ENTERPRISE ASSET MANAGEMENT ON THE PROCESSES OF GLOBALIZATION IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN //British View. – 2023. – T. 8. – №. 5. View of IMPACT OF ENTERPRISE ASSET MANAGEMENT ON THE PROCESSES OF GLOBALIZATION IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN | British View
10. Musaeva J. K., Khalilova M. A. FEATURES OF INVESTMENT PROCESSES OF THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION //Academia Science Repository. – 2023. – T. 4. – №. 04. – C. 618-628. <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/3763/3615> DOI: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/BGTE7>
11. Karomatovna M. J. Efficiency of introducing innovative approaches in higher education in uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 4. – C. 1266-1275.
12. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. РОЛЬ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 283.
13. Мусаева Ж. К. РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ТАЪЛИМДА РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.
14. Мусаева Ж. К. РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 288.
15. Мусаева Ж. К. Тенденции развития цифровой экономики и образования в Узбекистане //Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации. – 2021. – С. 246-250.
16. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. INFORMATION SECURITY IS AN IMPORTANT CONDITION FOR THE DIGITAL ECONOMY //Тенденции экономического развития в XXI веке. – 2021. – С. 323-326.
17. Артикова Д. М., Юлдашева С. Н., Мусаева Ж. К. Роль предпринимательства, управления в совершенствовании экономического механизма хозяйствования //Економіка і управління національним господарством. – 2013. – №. 9. – С. 65.